

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

„Edinost“
 izhaja enkrat na dan, razen sodej in
 raznikov, ob 4. uri zvečer.
 Narodna cena:
 za celo leto 36 kron
 za pol leta 18 „
 za četrť leta 6 „
 za en mesec 3 kroni
 Naročnino je plačevati naprej. Na na-
 ročilo brez priloženih namenov se uprava
 ne odra.
 Po tobakarnah v Trstu se prodajajo po-
 nasovne številke po 6 stotink (3 avč.);
 laven T ta pa po 8 stotink (4 avč.)

Telefon št. 870.

Oglasi
 se računajo po vrstah v petitu. Za več-
 kratno naročilo s primernim popustom
 Poslana, osmrtnice in javne zahvale do-
 mači oglasi itd. se računajo po pogodbe

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu
 Ne frankovani dopisi se ne sprejemajo
 Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase spre-
 jema upravništvo. Naročnino in oglase
 je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v
 ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in
 sprejemanje inseratov v ulici Molin
 piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista Edinost

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu

Narodoslovje in politika v Avstriji.

(Nadaljevanje politične vesti pod enakim naslovom v večrajšji številki „Edinosti“.)

Nauk, ki ga erpimo iz raznarodovanja, je priprost in velikanski. Z malimi izjemami je pleme neiztrebljivo in je tem krepkejši, čim više se je povzdignilo v omiki, ki se prilaga njegovemu svojstvu. Res da so v svetovni zgodovini izginila plemena, deloma samo na videz, deloma pa so izginila taka plemena, katerim ni bilo usojeno povzdigniti se v omiki, ker jim je nedostajalo potrebne sposobnosti: take vzgleda imamo v Ameriki in jih bomo videli v Afriki.

V Avstriji opazujemo železno trpežnost glavnih plemen. »Pravo mešanje« narodov po svojstvu se celó na Ogerskem ni vršilo, da-si ta mongolski narod biva že tisoč let v nižinah Tise. Namestu da bi to tisočletje bilo evropejiziralo Madjare in njihovo pleme, razskropilo v druge ter mu dalo germanski in slovanski tip lica, je ta mongolski tip v posebnih potezah še le utrdilo in ojačilo. Na zunaj evropejizirani so seveda gospodje magnati, politični državljani, poljedelci v nižinah Tise, pa glavni delež na tem evropejiziranju sta dovršila krojač in brivec: priroda si pa vendar dovoljuje izvajati vedno črnolast uzorec s čudnimi ozkooglednimi očmi, z nizkimi podočnimi oboki in piramidastimi lobanjami, kar je bilo vedno svojstvo arpadskih narodov. Priroda vedno ponavlja tak uzorec in dosledno odbija mešane tvore iz ženitev med Nemci in Ogri, med Slovani in Ogri, in zmagobosno spremlja prvotni uzorec. Isto se opaža na Češkem. Vse ženitve in možitve med Nemci in Čehinjami, ali med Čehi in Nemkami različnih germanskih plemen niso dale Nemcem slovanskih, Čehom pa ne germanskih potez. Novih uzorcev torej ni v Avstriji; k večjemu opažaj v Budimpešti germanske plave lase z vogličastimi obreznimi kostmi Mongolov. Taki uzoreci pa se navadno že v bližnjem pokoljenju vračajo k prvotni obliki.

Dobro tisočletje že bivajo na Češkem, poleg Čehov, Nemci turinškega, frankovskega in bavarskega plemena, v narodno mešanih krajih celó v isti vasi; dostikrat so se bojevali med seboj, pa tudi mirno občevali, ali doslej še ni pravega češko-nemškega mešanega plemena. Niti ni jezikovne mešanice češko-nem-

^{*) Zaradi važnosti in zanimljivosti Kirchbachovih izvajanj podajamo eden oddelek doslovno.}

ške, kakor je amerikska angleško-nemščina ali pa začetki ogersko-nemščine. Razumni Čehi so se nekaj učili pismene nemščine, da se udeležujejo dobrot germanskega jezikovnega ozemlja; pametni nemški gospodje so se že v srednjem veku učili toliko češčine, da so umeli sosede, in da so izvrševali ono mednarodno uljudnost, ki se priporoča ptujem narodu s tem, da se zanimajo za njegove pesmi in za njegovo svojstvo.

Vspričo teh antropoloških in jezikovnih dejstev bi si državnik v Avstriji pač lahko mislil, da se mora izjaloviti vsaki poskus za umetno vzgojitev kake narodne mešanice. Morda se nahajajo v Avstriji ljudje, ki mislijo, da potrebuje ptuja plemena, če so le enkrat dobijene jezikovne zmage. Modri trepežni narodi skrbijo za istorodno potomstvo, n. pr. Židje, in ne varajo se v svojih dobrih nadah.

Madjari so v veliki nevarnosti, da na severni in južni strani telesno podležijo. Nekaj enakakega opazujemo tudi v Romunih; v poprejšnjih časih so mnogo Slovanov vsprejeli v svojo italško kri. Kakor tudi romunščina v zadnjih dobah izteblja slovanske besede kakor ptujke in vsprejena italško besede v pismeni jezik, tako se tudi romunsko pleme izteblja posledie slovanske primese. Na Saksonschem je še pred 30 leti v marsikaterih krajih bilo videti čeških, srbskih obraznih tipov: ti pa so izginili in pojavljajo se zopet čisti nemški obrazi.

V Pragi in v Plzenu se pa opaža nasprotno, da Slovanke zgubljavajo svoje germanske primese in znake na korist slovanškemu uzoru. Taka dejstva morajo poučiti narode in državnike, da je vsako raznarodovanje za izomiko sposobnih plemen otročje in da se izjalovi ob železnih zakonih prirode. Za prusko kraljestvo je vsaki trud zastoj, ako bi vlada hotela iz Poljakov narediti Germano-Poljake. Nemci na Češkem bi se motili, ako bi mislili, da morejo Čeha penemčiti; istotako bi krivo sodili Čehi, ako bi hoteli počestiti Nemece. Take nakane bi se hudo maščevale in Nemci naj bi imeli opravičen strah pred takim maščevanjem. Nemcu ni treba pitati se na krvi Slovanov! Naj se spomni, da so druge rase hekatombe germanskega, gotskega semena ne samo posrebale, ampak pozneje tudi oddale in — izdividirale —, in da je germanska kri služila le v ta namen da je preživela romanska plemena, oživila in proizvela najlepše rimske uzorce. Ta svarila pa ne veljajo ženitvam in možit-

vam iz ljubezni. Narodi si želé nekaj malih primesij, ki se izvršujejo po nekaterih rodbinah; pri veliki masi germanski in slovanski pa se ni treba bati teh.

(Pride še.)

Politični pregled.

V Trstu, 4. feb. 1902.

O polczaju. Kaj je to? Kje je vzrok temu? Kdo in kje so provzročili to spremembo? Kdo bi mogel vedeti, ako ne more videti za kulise, v tiste skrivne kuhinje, kjer politični intriganti varijo in pražijo svoje zmesi?! In ako ne more videti v — človeška srca?! Kako naj si tolmačimo dejstvo, da glavna glasila nemških liberalcev, torej tistih krogov, ki so s pomočjo birokracije in visokih krogov do nedavno — vzlic vsej ustavni obliki — absolutno vladali državo, tako, da sta okosteneli centralizem in ideja germanizatorna dušila žive narodne organizme — da ista glasila, ki so vsikdar pledirala za narodno podjarmljenje vseh narodov, brez pardona, izvzmeši jednega jedinega, nemškega, kateremu naj pripade nadvladje, ki so torej vsikdar odklanjala idejo mirnega pobotanja v zmislu pravice in pravičnosti — kako naj si tolmačimo, pravimo, dejstvo, da rečena glasila sedaj skoro z nekako vnoemo govore za pobotanje med narodi Avstrije?!

V zadregi smo in ne vemo si tolmačenja. Prenenavadni so taki akordi od nemške strani, da bi se jim naše uho moglo privaditi, prenenavadni, da bi naše priprsto umevanje moglo verjeti v iskrenost, v odkritosrčnost te mirovne glasbe, kar notri iz bojnega vrišča ven. Je-li to resnica, ali samo videz? Govorili tu le poštenje namenov, ali pa zavratnost?! Ako hočemo poslušati glas skušenj, britkih skušenj, ako hočemo slušati glas, ki ga nam govori žalostno položenje, v katerem se faktično nahajamo, potem moramo biti nasproti tej nemški mirovni glasbi skeptični, neverni Tomaži, do skrajnega.

No, fakt je, da smo mogli zadnje dni iz nemškega tabora beležiti več pojavov v tem zmislu, da v Avstriji ne sme priti do katastrofe za parlamentarizem in ustavo le radi narodnih diferenc. »Neue Freie Presse« od minole nedelje se je n. pr. na uvodnem mestu mučila s prognozo za dogodke v zbornici poslancev, ki se je sesla danes. A ker je — in po pravici — tega menenja, da bodo dogodki v zbornici odvisni v prvi vrsti od tega, kako se razvije razmerje med Čehi

in Nemci, se je tudi v glavnem bavila s šansami predstoječe upravne akcije. Značilno na vsem tem ugibanju pa je, da v vsem sestavku ne naletiš na tisti nemški ceterum censeo, ki je v takomenovanem binškostem programu zadobil posvečenje vseh Nemcev in je bil potem, do danes, tista struna, ki je najbolj hreščala na vsakem nemškem koncertu: ceterum censeo nemškega državnega jezika. To je simptomatično na vsaki način: pa naj je tudi le diktat hinnavstva!

Dunajskemu listu se razvoj razprav v proračunskem odseku ne vidi slabo znamenje. Zdi se mu — če prav je prišlo tu pa tam do rekrimacij — da so se stranke kolikor le možno izogibale spornim narodnim točkam in kolfliktom. To se »Neue Freie Presse« vidi znamenje, da tudi razprave v zbornici ne bodo burne. Zdi se jej, da so se vse stranke začele zavedati velike odgovornosti za obstanek konstitucionalne vladne oblike. Ne da bi se hotele odpovedati svojim narodnim postulatam, vendar ne bi hotele — govorimo vedno z »Neue Freie Presse« — pahnuti parlamenta v tisti propad, na kateri je pokazal gospod Körber. In posebno pomembno se nam zdi, da dunajsko glasilo na tem mestu dela skoro poklone istim Čehom, katere je do večeraj proganjalo z vsem strupom svojim. Hvali jih, da niso neobčutni za važnost ravno tega predstoječega zasedanja, ko bo trebalo sklepati pogodbo z Ogersko, in da niso gluhi za uvaževanje, da bi Avstrija z vsemi svojimi narodi zašla v podrejenost Ogerske, ako bi se državni zbor zopet izkazal nesposobnim za izvrševanje svoje zakonodajne pravice glede dogovora med obema vladama za carinarski tarif in carinarsko in trgovinsko zvezo.

Ako bi — tako pravi dunajski list — ogrski državni zbor usilil svojo zakonodajo nad vso Avstrijo, bilo bi to veliko občutnejše in sramotnejše narodno ponižanje, nego bi bil vreden kakoršen-koli dobiček, ki bi ga mogla ena avstrijska narodnost izvojevati na drugo! Dunajski list prihaja torej na podlagi tega razmotrivanja do zaključka, da se državni zbor to pot pokaže dovolj krepkega za breme razprav o pogodbi z Ogersko.

To je gotovo toa, ki se bitstveno razlikuje od hreščanja, da Nemci so jedini »kitt«, ki drži državo skupaj in da oni so jedini herrnvolk, drugi pa le hlapci, ki ne prihajajo v poštev.

PODLISTEK

Vladimir.

Hrvatski spisal Avgust Šenoa, prevel M. C-t-č. II.

Slaven pa je bil lov na imetju očeta in po gozdeh moža! Slaven lov, a boginja Diana je bila Klara, za katero se je valila četa štirideset, petdeset lovecev. Da ste jo videli, kako je strastno drvila na konju za divjačino, kako je junaški stala, držé dragoceno puško, v šumi na čakališču! Malokateri lovec je imel tako dragoceno zbirko pušk, kakor Klara, malokdo toliko in toli lepih psov kakor Klara. Sama jih je krmila, krmila izbranim mesom. In ko je bil lov dovršen, na katerem je Klara ubila mirne duše jelena ali srno, ko so kraljico doveli v dvorec, kolikega slavlja je bilo! Ej, kako so čepi šampanskih steklenic leteli v strop, kako veselo so trobili rogovi, kako živo je drhtelo njeno srce, koli strastno je plantela njena duša! »Gospodje!« je vsklikala, »jaz sprejemljem vaše poklone, ali pravim vam, ne govorite mi več o slabem spolu. Žena je jednaka možu. To je moje prepričanje, in moj mož spoštuje to

moje prepričanje«. In zabava je šumela, bučila v šampanske čaše, a Klara je v veseli družbi delila karte, banka je sledila za banko; pred lepo podžupanico so blesteli kupi od zlata in srebra ter papirnatih desetakov in stotakov. Sedaj je zgubljala, sedaj dobivala, njej je bilo vsejedno! »Žena je enaka možu« je vskliknila Klara in zažgala z desetakom cigareto. Enkrat se je bila Klara na lovu prehladila ter je dva tri tedne ležala v postelji. Nekega dne je Ladislav stopil v boudoir.

»Dober dan, duša«, je rekel nežno in resno podžupan.

»Ti, dragi Ladislave?« je vprašala Klara.

»Da, kako ti je duša?«
 »Ne vprašaj me! Po meni bo.«
 »Mari je bolezen obrnila na slabše?«
 »Ne, ni, ali dolgčas me ubije. Kje so moji vranci, puške, moje partije?«
 »Jaz sem tu, duša, tvoj mož.«
 »Ma, da da! To se umeva ob sebi.«
 »Evo ti, Klarica, za tolažbo krasen nakit od dijamenta.«
 »Dobro, dobro! Položi ga na ono mizico!«

»Ali pogledj ga vsaj!«
 »Ne, ne, ne! Oči me bolijo, nervozna sem.«
 »Klara, draga žena!«
 »Kaj je? Kaj je za božjo voljo?«
 »Klara! Vidiš! Moral bi te pograjati.«
 »Mene? Prosim, zakaj?«
 »Ti ne paziš na-se. Ti si se prehladila na lova, ti bi se morala čuvati! Ti ti...«
 »Ladislav, dragi Ladislav«, je jecljala Klara srdito, »ali si prišel, da me razsrdiš? Ali se ne spominjaš najinega dogovora?«
 »Klara!«
 »Ladislav! Ti me jeziš, jeziš! Glej, sedaj mi glava počí. Prosim te, dragi Dobranič, pojdi pojdi!«

In »dragi« Dobranič je odišel iz sobe. Dobranič se je bolj in bolj umikal v svojo oddaljeno sobo, kjer se je bavil z naukom in političnimi znanostmi. Pogodil je bil, da se bo boj med protivnimi strankami v domovini razvijal čim huje ter da brez dvoma provzroči velikih posledie, a tu je hotel biti on eden prvih borilcev. Že je bil postal predsednikom distriktnega sodišča in je bil izvoljen tudi zastopnikom na požunskem saboru. Ali čudno! Kakor je bil Dobranič bi-

stroumen in učen, vendar se ni še odločil, kateri stranki da pristopi, in to ravno zato, ker je bil pošten, pameten in trezen. On je hotel točno preceniti poštenje, nade in koristnost obeh strank, a v tej bojznosti ni mogel priti še do gotovega zaključka. K svoji ženi je zahajal redkeje, bodi, da mu niso dopuščala opravila, bodi, da se je nekoliko ohladil vsled njenega vedenja. Gospa Klara ni svojega soproga ni najmanje motila ter je marljivo hodila na soareje in na svojem stanovanju je prirejala hrupne zabave. Dobranič se je ob takih prilikah prikazoval le za hip in le radi etikete, a potem se je umikal v svojo sobo. No, tudi v teh malo trenutkih je skrbnim očesom gledal na vse, kar se dogaja, in ni mogel tajiti, da vse to razkošje, ves ta sijaj bi pristojal bolj kaki kneževski, nego pa njegovi hiši. Ali molčal je. Klara je trošila svoj denar. Klara ni imela otrok. Po takem skoro Dobranič z ene strani ni imel pravice Klarí prigovarjati, a z druge strani je imela Klara, ne deležna sreče materinske, do neke mere pravico krajšati si čas v bučnih zabavah. (Pride še.)

Se en drug sličen in znamenit pojav imamo beležiti iz nemškega tabora. Predsednik akademije znanosti, bivši državni in deželni poslanec, jedna prvih korifej iz vrst nemških liberalcev, prof. Sness, je imel te dni v „Donau-klubu“ na Dunaju pol. govor v velikem zlogu, ki se je po svoji tendenci gibal v isti struji, kakor članek v »Neue Freie Pr.«. Najprvo bi želeli tu zabeležiti besede pokojnega velenadarjenega, sicer strogo nemško-liberalnega ministra Lasserja, ki jih je nekoč rekel Snessu: »Zapomnite si, pri nas ima lahko vsaka vlada navadno večino, nobena pa dvetretjinske večine.« Kaj je povedal s tem?! Nič drugega, nego da struktura naše države ne dopušča hegemonije jedne narodnosti ali gotove skupine strank! In če se le hoče usiliti tako hegemonijo, mora provzročiti to nevarne krize. Prof. Sness je torej, nehoté, obsodil Nemce, ki hočejo usiliti nemško hegemonijo in ki proglašajo to celó kakor prvo in neizogibno državno potrebo. Priznal je, da so ravno oni pahili državo v sedanjo krizo.

Profesor Sness je sicer na rahlo aludiral na potrebni »občevalni jezik«, s čemer je nekako od daleč opisal zahtevo po nemškem državnem jeziku, ali kmalu na to je pripovedoval v toplih besedah, kako je nedavno temu, o katastrofi v Mostu, inženir Binder našel junaško smrt, hoté rešiti delavce; kako so svojedobno o nekem požaru v rudniku v Příbramu našli štiri delavci slično junaško smrt, in kako je svojedobno v rudniku v Bohinji inženir Windakiewicz istotako poginil, hoté rešiti druge. In na to je vslikal Sness skoro demonstrativno: »In vidite, prvi je bil Nemec, drugi so bili Čehi in tretji je bil Poljak! Ali naše brezmejno občudovanje je jednako za vseh!« Ni li govornik s tem najzgovorneje simboliziral jedna k o v e d n o s t vseh ljudij in s tem njih pravo do jednako pravnosti?!

Potem je Sness mimogredé izgubil besedico v obrambo nekdanjih centralistov, a je potem slovesno priznal, da vsakdo ima pravico do ljubezni do svojega naroda. Vsakdo želi, da bodi njegov narod česčen in spoštovan, ali v to ne treba, da zaničuje druge!

Mi menimo, da strožje ni možno obsoditi vsega divjanja Nemcev, nego je tu storil liberalni Nemec Sness. Zato mu nočemo šteti v zlo, da je — govorec o razpravah v proračunskem odseku — rekel, da se Nemec le brani in da ni krivičen, ter da je (Sness) skoro grajal Slovane, naj ne zamude tega trenutka, toli ugodnega za sklep miru! Profesor Sness je zaključil:

»In potem, ko bo konečno sklenen ta mir, naj vse stranke odprejo oči, da bodo videli, v kako nenavadno protislovje je naša Avstrija korakoma zašla s stremljenji časa v obče in načinom mišljenja drugih dežel in kako veliki bodo predstojčji gospodarski boji. Potem naj enkrat z združenimi očmi poskusimo popolniti zamujeno in da pred svetom uveljavimo duševno nadarjenost in gospodarsko vrlino naših narodov!«

Ta izvajanja nemške korifeje so očitvidno v skrajnem protislovju z zahtevo Nemcev po nekakem privilegovanem stališču, visoko vzvišenem nad druge narode. Vsi smo potrebni za to državno skupnost, vsem so nam podeljene jednake duševne sposobnosti. Vsi smo torej enakoveljavni in vsi imamo jednako pravico do enakopravnosti.

To je konstatiral prof. Sness, pa naj je že storil to iz iskrenosti, iz boljšega spoznanja, ali iz ljubezni do države in nje ustave; ali pa le iz zavratnih namenov, da bi omamili Slovane, rešil s tem Körberja, z rešitvijo Körberja pomagal nemškim strankam in s strankami da bi ohranil tudi — nemško hegemonijo. To jedno dokazujejo ti mirovni pojavi iz nemškega tabora: spoznanje, da s silo ne morejo zločiti, kar je ustvarila narava! Da pa ne doseže zvijača, česar ne more sila, za to naj skrbe slovanski politiki!

Konvencija med Avstro-Ogrsko in Srbijo, ki je — bila. Iz Belegrada poročajo, da tam vzbujajo veliko senzacijo neko pismo senatorja in bivšega ministra za zunanje stvari Mijatovića, v »Dnevniku«, v katerem priznava isti, da je v letu 1882, kakor minister za zunanje stvari in v sporazumljenju z razkraljem Milanom, v resnici podpisal konvencijo z Avstro-Ogrsko. V kolikor se v Belegradu čuje o določbah te konvencije, se je bila Srbija obvezala, da se bo najodločneje upirala vsaki agitaciji proti Avstro-Ogrski v Bosni in Hercegovini in da

bo eventuelne nemire pomagala dušiti, če bo potrebno, tudi s srbskimi močmi. Zato pa se je obvezala Avstro-Ogrska, da bo najizdatneje podpirala dinastijo Obrenovičev in istotako tudi narodna stremljenja Srbije v Stari Srbiji in enem delu Makedonije.

Prvi slovaški govornik v budimpeštanski zbornici. O proračunski razpravi v ogrskem državnem zboru govoril je včeraj slovaški poslanec Fran Veselovsky, ki je rekel, da mu je, kakor prvemu slovaškemu govorniku, prijetna dolžnost izreči kralju najtoplejšo zahvalo za to, ker je hotel, da se volitve na Ogrskem izvrše svobodno. Vlada je ustregla tej kraljevi želji s tem, da je ukrenila potrebno, da so se mogle volitve svobodno vršiti. Tu ga je pretrgal predsednik in izjavil, da se za svobodne volitve ni skrbelo na kraljevo povelje, temveč, ker tako zahtevajo zakoni, katerih volja je vzvišena nad vsakomur in tudi nad kraljevo voljo.

Veselovsky je, nadaljujé svoj govor, izjavil, da njegova stranka priznava Deakova načela in da vsprejema program madjarskega naroda, kateremu pripada hegemonija, radi česar je treba ogrski jezik pripoznati jezikom zakonodajnega zastopa, osrednje vlade, najvišjih sodišč in administrativnih oblastev. (Velik ropot). Nemađjarskim narodom, ki živijo na Ogrskem, pa je po narodnostnem zakonu zagotovljena raba materinščine v občinah, mestih, uradih, cerkvi, na sodiščih in šolah do višjih zavodov. (Glasovi s skrajne levice: Narodnostni zakon hočemo spremeniti!) Narodi ne morejo opustiti svojega materinega jezika: nihče nima pravice jemati jim njihov jezik. Strogo izvrševanje narodnostnega zakona je v interesu ogerske domovine. Govornikova stranka bo glasovala proti proračunu, ker v istem ni preskrbljeno za intelektualne potrebe Slovakov.

Poljaki v Nemčiji. Z današnjim dnem prihajamo do zaključka svojemu posnetku iz preimenitae, jako poučne in z ozirom na razburljivo dogodke zadnjih časov tudi velekakovne studije znamenitega publicista iz Poznanja. Temu posnetku hočemo napisati poseben epilog, da dokažemo tudi Slovincem, kako nujno potrebno je, da si tudi oni iz mučenitstva Poljakov najprej erpijo pouk, pred kakim neprijateljem si je tudi nam Slovincem zavarovati ekzistenco in bodočnost, a da si potem iz divne obrambe Poljakov v Nemčiji erpijo moralo, kako treba, kadar pritiska takov sovražnik!

V zaključek tega našega posnetka konstatujemo tu — v tolažbo vsem tlačenim in proganjenim — kako odlični poljski publicist vendar kliče »Sursum corda«, prepričan o konečni zmagi pravice nad nasiljem; prepričan tudi, da za tako zmago je neizogibni pogoj ta, da se Poljaki otresejo svojega starega greha, svojega separatizma in partikularizma, da se nehajo čutiti izven slovanske rodbine in da se začnejo čutiti v tej rodbini. »Mi Poljaki v Nemčiji se čutimo danes bolj Slovane, nego naši rojaki v Galiciji in kraljestvu«. Ni-li to glas spoznanja, ni-li to resen opomin vsem Poljakom, naj v slovanski misli iščejo jamstev in varstva svoji poljski individualnosti?! Šiba novo mašo poje — pravi znani slovanski pregovor. Drugi pogovor pa pravi: Kdor ne zna moliti, mora na morje iti. Poljaki v Nemčiji so na visokem morju, kjer se ima njihova ladija narodne ekzistence boriti z besnečnimi viharji poživljenega hakatizma in penečim valovjem besnega šovinizma pangermanskega! Poljaki v Nemčiji so se naučili »moliti«, to je: spoznavati, da brat je vendar le brat, tudi če sem malec v navskrižju žujim, in da kri je vendar le kri, in da oni, ki noče imeti brata za brata, ima tujea za — gospodarja!!

»Zavest, da imamo za seboj veliki slovanski svet, uliva nam moči in nas vsposobuje na vstrajno obrambeno borbo... Procs v Gniezdanu proti materam in otrokom označuje epoho v zgodovini našega naroda, epoho, ko se je naš duh dvignil iz globin potrtosti, neodločnosti, otroške slabosti, v višine veselja do življenja in odločnosti. Dolgo že se je v nas naznanjala zora — poslednje megle je razgnalo novo stoletje, solnce je zablestelo, a mi, pomlajeni, ojačeni z novo življensko silo, odhajamo v stari boj. Nikoli nismo bili tako sigurni svoje stvari, nikdar ni bila naša vera v zmago večja, nego jo danes!«

Do takih zaključkov prihaja zdel mož potem, ko je kritično vestno, pretresel ne le

vse solčne ampak tudi vse senčne strani aktualnega položaja svojih rojakov v Nemčiji. Na podlagi dejstev, presodivši ves položaj, in razmisliš, kako je možno priti do zmage, daje mož svojim rojakom bojni klic, ki izraža nago in suho resnico: V N e m c u j e n e v a r n o s t ! Tako veljaj za nas vseh! Tako bodi!

Tržaške vesti.

Odlikovanje Slavuju Jenku. Enako odlikovanje, kakor smo pisali o g. Mandiču, prejel je tudi gospod Slavuj Jenko, župan v Podgradu in bivši mnogoletni deželni poslanec. V isti seji kakor g. prof. Mandič meseca oktobra l. l. je bil tudi ta gospod od obč. zastopstva na Voloskem enoglasno izbran častnim občanom za izredne zasluge, ki jih ima kakor tedanji deželni poslanec. Mi čestitamo iz srea toliko odlikovancu na odlikovanju, zaslužnem v obliki meri, kolikor tudi občinskemu zastopu, ki toli primerno odlikuje take može, ki stoje kakor hrasti v viharjih, spojenih z delom za dobro in svobodo naroda!

Poroka. Jutri predpoludne bo v Barokovljah poroka našega delavnega rodoljuba, gospoda Hrabra Ražema, z gospico Cvetko Pertotovo. Iz duše kličemo: bilo srečno!

Zahrbtno delovanje tržaške kamore. Afera škedenjskega zdravnika, dra. Lavrinsieha, je našim čitateljem gotovo dobro znana, kakor jim bo tudi znano, da je tržaški magistrat rečenega zdravnika odstavil od službe radi zanemarjenja službe in radi brutalnega postopanja z bolniki. Obvestili smo čitatelje tudi že o tem, da se je proti temu ljubljencu tržaške kamore uvela sodna preiskava. Vse to pa ne moti tržaške kamore, da ne bi poskušala vse »nogoče, da ohrani svojega moža na sedanjem mestu! Ker je stvar predebela, da bi magistrat javno nastopil za Lavrinsieha, pa dela to za hrbtom in je poslal na delo svojega vernega slugo, škedenjskega nadučitelja Sovieha. Ta zoperna prikazen se plazi sečaj od hiše do hiše in pregovarja Škedenjce, naj podpišejo prošajo, da Lavrinsieha ostane še na svojem mestu kakor škedenjski okrajni zdravnik. Ako plazi okoli ta verni sluga laške magistratne kamore, pomejta to ravno toliko, kakor da bi to magistratni ravnatelj, v tem namreč, da je gotovo, da je sam magistrat naložil Soviehu, naj nabere za Lavrinsieha kolikor možno več podpisov. Soviehi gotovo ne stori niti jednega koraka, ako ni dobil za to povelja od magistrata. Ali se ne pravi to imeti za norec občane, ako se magistrat dela pravičnega in kaže, kakor da bi hotel strogo postopati proti funkcionarju, ki se je s svojim postopanjem storil nemogočega, na drugi strani pa daje isti magistrat nabirati podpise za istega Lavrinsieha?! Magistrat bi imel rad pretvezo, da obdrži tega človeka še dalje v službi. Magistratu ni na tem ležeče, da bi bil v Škedenju dober zdravnik, ampak on hoče imeti tam dobrega agitatorja za laško kamoro. Davkoplačevalci pa naj iz svojih žepov plačujejo take agitatorje; dovoljeno pa jira je, da zraven tega upijejo še: viva Banelli! Obračamo se najprej do vseh Škedenjcev, pa naj bodo ti naši somišljeniki ali pa pristaši laške stranke, naj se ne dajo premočiti niti z obljubami niti s pretajami, da bi se dali izrabljati v take kamoristične namene, ker naj vedo, da gre tukaj za njihovo zdravje in za zdravje njihovih žeu in otrok. Drugič pa se obračamo do naših slovanskih zastopnikov s prošnjo, naj se oni zavzemajo za prvi lokraj, ako sa noče za istega zavzeti Banelli in naj skušajo preprečiti ta grdi manever laške kamore, ki bo skušala z izsiljenimi podpisi obdržati Lavrinsieha še dalje v Škedenju.

Maskarada škedenjskega orkestra izpala je nepričakovano dobro. Mnogi so se nasproti tej maskaradi držali zelo skeptično, zato, ker se je vršila v Colobigevi restavraciji. No, ako povemo, da ni bilo možno dobiti za to maskarado drugega prostora in bi bila morala ista odpasti, ter po vrhu tega, da ni gospodar zahteval nikake odškodnine za prepustitev te res krasne dvorane, nadejamo se, da prizna vsakdo, da je bilo bolje napraviti maskarado v tem prostoru, nego je sploh ne prirediti. Kakor je našim čitateljem že znano, prireja gospodar Čemotove dvorane, kjer so se dosedaj navadno prirejale narodne zabave, o pastu plesa na svoj račun in ne prepušča rad dvorane društvom; ako se ga

pa vendar izprosi, zahteva za dvorano tako veliko odškodnino, da imajo društva le malenkosten dobiček in še večkrat celó izgubo. Škedenjski orkester bi bil rad napravil svoj ples v tej dvorani, ali če ne gre, pa ne gre in je tu zastoj vsako filozofiranje. Toliko se nam je zdelo vredno omeniti onim, ki so imeli proti tej maskaradi kake pomisleke.

Maskarada je izpala izvrstno v moralnem in materijalnem obziru. Še na nobenem škedenjskem plesu ni bilo toliko odličnega občinstva in tako uzornega reda, kakor na nedeljski maskaradi, ki nam je dokazala, da je tudi v Škedenju mogoče prirediti ples, kateri so nekoliko vzvišeni nad takozvanimi »kasoni« in katerih se lahko udeleži vsaka olikana oseba. S temi kratkimi besedami smo to lepo maskarado dovolj označili, in še bolje, nego da bi napisali najdaljši članek. Plesalci in neplesalci so se do zaključka tako zabavali, kakor še nikoli, kar dokazuje tudi splošna zahteva, naj se bodočo nedeljo v istem prostoru zopet priredi taka zabava.

Kakor je razvidno iz naslednje objave, je vodstvo slovanskega orkestra tej želji zadovoljno ustreglo.

V nedeljo, 9. t. m. priredi torej škedenjski slovanski orkester v krasni Colobigevi restavraciji sijajno maskarado, katera obljubljuje, da po svoji eleganci nadkrili vse svoje prednice. Začetek točno ob 8 $\frac{1}{2}$ uri zvečer in bo trajala do 4. ure zjutraj. Ustopnina 1 krona za osebo. K plesu bo sviral škedenjski orkester.

Veliki ples naših trgovskih pomočnikov. Iz neznatnega začetka povspel se je ta ples polagoma do častne narodne manifestacije in se lahko reče, da je letošnji ples trgovskih pomočnikov prekosil vse svoje prednike in mu je odslej zagotovljeno častno mesto med vsakoletnimi narodnimi slavnostmi.

Gledališče je bilo bogato odličeno in električno razsvetljeno, v dvorani pa se je po taktih godbe v lahkem plesu zibala elegantna množica mladine obojega spola. Plesi so se vršili v najlepšem redu in je prvo četvorko plesalo 138, drugo pa 111 parov. Vse lože so bile polne, v parterju pa je bila prava guñeča. Biser vsega večera pa je bil krasni narodni ples »Česka beseda«, ki se je moral ponavljati na splošno, burno zahtevanje. Ta ples se je izvrševal tako lepo, da zasluži radi tega plesovodja g. Ivan Umek najlepšo pohvalo; pohvaliti pa treba seveda tudi plesalce in godbo, ki so pripomogli do takega vspeha. Na tem plesu človek res ne ve, naj bi seli bolj naslajal ob krasnih narodnih motivih godbe, ali pa naj bi se divil elegantnim kretnjam in figuram plesa samega! Došlo je tudi mnogo deputacij tržaških društev in več brzojavnih pozdravov od zunaj.

Zabava na plesu je bila zelo animirana in je ostala sveža do konca istega t. j. do 3. ure zjutraj; parter je bil proti koncu plesa ravno tako natlačen plesalcev, kakor o pričetku.

Ta sijajni ples nam je zopet dokazal, kako se tudi med našo trgovsko mladino vedno bolj širi narodna ideja in misel za narodno organizacijo. Trgovski pomočniki pa so se od svoje strani lahko prepričali, da si pridobivajo vedno bolj simpatije vsega tržaš. Slovenstva, katero želi najlepšega vspeha narodnemu in gospodarskemu delovanju njihovega!

Ples veteranskega društva. Kljub skrajno neugodnemu vremenu, je bil veteranski ples, ki se je vršil minole sobote v gledališču »Armonia«, jako dobro obiskan. Lože so bile vse polne odličnega občinstva, a tudi v parterju bilo je vse polno plesalcev obojega spola. Gledališče je bilo krasno odličeno. V ložah videli smo mnogo zastopnikov raznih oblastev, med njimi namestnika grofa Gočusa, voditelja policijskega ravnateljstva Budina, generala Conrada in mnogo drugih. Tudi tega plesa se je udeležilo mnogo slovanskega občinstva in se je povsodi slišala naša govornica, kar je v nov dokaz, kako važen kontingent daje naše ljudstvo v vsem socijalnem življenju tržaškem.

Iz pred naših sodišč. Včeraj zjutraj se je vršila razprava pred tukajšnjim deželnim sodiščem proti 22-letnemu težaku Ivanu H. iz Trsta, obtoženemu radi težke telesne poškodbe. Na podlagi izpovedb prič je sodišče prisodilo obtoženemu 3 mesece težke ječe.

Dražbe premičnin. V sredo, dne 5. februarja ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica S. Filippo 13, hišna oprava; ulica Ama-

lia 2, hišna oprava; Kjadin 704, hišna oprava; ulica S. Cilino 583, gostilniška oprema; ulica S. Francesco 16, hišna oprava.

Drobne vesti. Padel je v morje. Neljuba nezgoda se je prepetila sinoči ob 9. uri 24-letnemu pijanemu vozniku Josipu C., stanujočemu v ulici del Solitario. Ta mladenič je šel sinoči blizu morja in ker je bil še precej »židane volje«, se je presbrnil v morje. Pilot Fran Fragiaco je moža židane volje izvlekel na suho in ga dal odvesti v bolnišnico.

Tudi v cerkvi se ni varno pred tatovi. Da je temu res tako, je dobro prepričana gospa Marija M., stanujoča v ulici dell' Ordoglio. Ta žena je namreč bila včeraj zjutraj v cerkvi sv. Antona, kjer jej je nepoznan pošteni olajhčal žep — za 122 kron, katere je imela v listnici v žepu. Tatvina je naznanjena na policijo.

Beg. Včeraj je bilo naznanjeno na inspektorat v ulici Chiozza, da je vrtnar Fran Jurich pobegnul od svojega gospodarja Zanettija. Ker je Jurich pred časom izjavil, da se mora osmrtiti, sumijo, da ni pri zdravi pameti.

Ranjen vojak. Ko je vojak Josip Bajakovič sinoči na ulici delle Beecherie govoril z neko gospico, vdaril ga je neki nepoznani mladenič z nekim orodjem po glavi tako močno, da je bil vojak primoran iskati si zdravniške pomoči. Stvar je naznanjena na policijo in sedaj iščejo napadalca.

Nenadna smrt nepoznanca. Sinoči je umrl v gostilni pri Domiju v Žavljah nenadne smrti neki nepoznani mož. Oporožene oblasti so poslale na lice mesta zdravnika, ali ta ni mogel več pomagati, ker je nepoznanec že izdihnil dušo. Voz podjetja Zimola je pripeljal nepoznanega moža v mrtvašnico pri sv. Justu.

Zgubljeno - najdeno. G. Julij Dejak, stanujoči v ulici Montorsino št. 80, je položil včeraj na policijo neko verižico in srebrno kolajno, katera predmeta je našel na ulici.

Grozen samomor. Delavec Anton Peressini, se je podal včeraj o poludne v delavnico Tramwaya — kjer je bil v službi — z namenom, da prične svoje delo. Ko je prišel na lice mesta, dobil je svojega tovariša 34-l. Alojzija Žgurja, ležečega v krvi na tleh. — Peressini je mislil v prvi hip, da je tovariš prijel le slabost, da se je padši o tem na tla, pobil in okrvavil; ali kmalu se je prepričal, da temu ni tako. Ko je prestrašeni mož stopil bližje k ranjencu, opazil je, da ima le-ta razmesarjen vrat, blizu njega pa je ležalo okrvavljeno kamenoseško dleto. Očividno je bilo torej, da je Žgur izvršil samomor. Peressini je hitro naznanil dogodek svojim višim, kateri so se takoj na to podali na lice mesta. Vidé, da samomorilec daje še nekoliko znaka življenja, naročili so hitro voz, s katerim so nesrečnika odveli v bolnišnico. Ali medpotoma jima je umrl. Ker vratar bolnišnice ni hotel vsprejeti mrtveca v bolnišnico, so ga odveli v mrtvašnico k sv. Justu. Žgur je bil priden delavec in je bil nad 10 let v službi pri Tramwayu. Ne ve se, kaj je privedlo ubogega moža do tega groznega koraka. Pri njem so našli pismo, v katerem prosi svojo družino, naj mu odpustijo ta korak. Zapustil je ženo s štirimi otročiči.

Tragičen samomor vojaka. Žalosten konec je napravil minolo noč ob 3. uri zjutraj v vojašnici Campo Marzio, 22-l. vojak Fran Keber iz Gorice. Ta mladenič je bil namreč minolo noč na straži. Nesreča je hotela, da je siromak — zaspal. Nadzorovalni organ ga je našel spečega, ga razorožil ter dal odvesti v zapor! — Malo pozneje je vprašal Keber dovoljenja, da bi šel na stranišče. Dovolili so mu. Keber, v strahu pred strogo kaznijo, je sklenil končati si mlado svoje življenje. Dobivši dovoljenje, se je na stranišču trdno zaprl in si potem z nožem prerezal žile na vratu. Ker se jim je zdelo čudno, da ga toliko časa ni s stranišča, šli so gledat in našli vrata, kakor rečeno, trdno zaprta. To se jim je videlo sumljivo in ker na njihove klice ni bilo nikakega odgovora, so vdrli siloma vrata stranišča in so našli Keberja na tleh v krvi. Hiteli so po zdravnika, ali ko je ta došel, je življenje ubogega mladeniča že ugasnilo.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 20.7 ob 2. uri popoldne 4.05 C.° — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 760.5 — Danes plima ob 6.31 predp. in ob 8.09 pop.; oseka ob 0.59 predpoldne in ob 1.05 popoldne.

Društvene vesti.

»Russkij kružok«. Sinoči je došlo v prvo uro pouka ruskega jezika toliko občinstva, da v dvorani, kjer se je vršil pouk, ni bilo več prostora za vse. Vsega skupaj je bilo kakih 80—90 oseb obojega spola. V sled tega je bilo treba seveda ločiti učence v dva tečaja: Eden tečaj bo imel pouk ob pone deljkih in četrtkih od 8. in pol do 10. ure zvečer, drugi pa ob sredah in sobotah od 6. in pol do 8. ure zvečer. Pouk se bo vršil v prostorih »Slovanske čitalnice« in se oni, ki se žele učiti ruščine, še vedno lahko vpišejo v društvo.

Sijajna maskarada »Tržaške mestne in šentjakobske mladine«. Pišejo nam: Za nas šentjakobsko mladino bo ta teden menda najdaljši v tem letu, kajti nestrpno pričakujemo nedelje, ko se ima vršiti v gledališču »Armonia« naša maskarada, naš ples. Ta ples, katerega priredimo mi mladina, pa ni namenjen samo za nas, marveč za vsacega, ki ima še količkaj lahke pete! Upamotorej, da se bomo vrteli vsi, mladi in stari. Starejše naše rodoljube pričakujemo izlasti že zato, da nas se svojo udeležbo uverijo, da čutstvujejo z nami in da so naša stremjenja po združenju in skupnem delovanju vseh tržaških Slovencev na narodnem delovanju tudi njihova stremjenja. Marsikdo morda misli, da je naša zveza brezsmiselna, in da je naše nastopanje nekaka »otročka križarska vojska«, a moti se, kajti naš namen ni samo, da bi se združevali na plesišču, marveč po doseženih gmetnih sredstvih hočemo se poprijeti dela, ki bo v korist našemu narodu. Saj smo že sedaj določili čisti dobiček v narodne svrhe: za »Nar. dom« in naše »šentjakobske goslarje«.

Kdor ima torej sree za naš narodni napredek, naj pride v nedeljo v gledališče »Armonia«. Mi bomo šteli glave svojih dragih rodoljubov in upamo, da ne bo manjkalo nihče vseh.

Šentjakobska mladina.

Ples »Danice«. Pevsko društvo »Danica« na Kontovelju priredi dne 9. in 11. t. m. maskaradi v prostorih tamošnjega gospodarskega društva. Pričetek ob 4. uri pop. Vstopnina za možke 2 kroni, za ženske 60 stotink.

Vesti iz ostale Primorske.

× **Iz odvetniških krogov.** Gospod dr. Treo, odvetnik v Gorici, je prevzel pisarno odvetaika dra. Staniča istotam.

× **Iz Podgrada v Istri,** nam pišejo dne 2. febr. 1902.: Te dni čitali smo v »Naši Slogi«, da je v zadnji seji deželnega kulturnega sveta bilo sklenjeno, da se v Podgradu priredi razstava goved. Koliko koristi je taka razstava, to razpravljati ni potrebno. Nam ugaja jako ta sklep, le toliko bi radi izvedeli še, da-li je v to svrhu določena primerna podpora. Kajti znano nam je, da se ima vršiti letos v Podgradu slična razstava, vendar ista ne bi mogla popolnoma vspeti, ker je zato dovoljena podpora 400 kron premajhna, če se hočejo premovati biki, krave in junice.

Pevsko in bralno društvo »Slavec« v Riečanjih vabi na koncertno veselico, v nedeljo 9. febr. 1902, ob 4. uri pop. v prostorih »Posojilnega in konsumnega društva«. Na vsopredju je: 1. Jenko: »Naprejš, godba, 2. V. Parma: »Čolničku«, mešan zbor. 3. S. B.: »Na veke ne bodeš trpin«, deklamuje gospica Ljudm. Valentičeva. 4. A. Foerster: »Naše gore«, mešan zbor. 5. Nekaj, kar se ne pové. 6. F. S. Vilhar: »Uzore«, mešan zbor. 7. Ljudske pesnice, (nove) mešan zbor s spremljevanjem godbe. 8. M. Vilhar: »To sem bil jaz«, šaloigra v jednem dejanju. 9. Srečkanje na 10 dobitkov. 10. Ples in prosta zabava. — Vstopnina znaša: na veselico 50 vin. za osebo, na ples 1 krono za osebo, srečke in sedeži po 20 vin.

Med točkami in k plesu, ki traja do 3. ure zjutraj, svira narodna godla iz bratskega Boljuna. — K obilni udeležbi uljudno vabi ODBOR.

× **O zboljšanju planin na pašnikih.** Iz Tolmina smo prejeli in objavljamo:

Ne glede na to, kdo je pisal o zboljšanju planin na Tolminskem v cenj. »Edinosti« št. 19, pač pa gledé na neumestne izraze in drzno izzivanje gospod M. Ivančiča na dvoboj, prevzemljem istega jaz podpisani. Tu podajem g. učitelju kmetijstva primerno orožje v sledečih razpravah:

1. Zboljšanje planin. 2. Živinoreja. 3. Uvedenje živine belanskega plemena. 4. Škoda

in pritožbe o slabi in bolni uvedeni živini. 5. Mlekarnice in zboljšanje mlečnih izdelkov. 6. Zavarovanje živine. 7. Sadjarstvo. 8. Kmetijstvo v nadalj. tečajih ljudskih šol. 9. Davki in državne podpore. 10. Trud in napor kmeta.

Posim g. Ivančič, da bi blagovolili vsprejeti orožje in dvoboj se takoj prične. Da vidimo, je-li bilo ali ni bilo Vaše postopanje na škodo deželi in kmetu? Na svidenje!

Andrej Vrtovec.

Vesti iz Kranjske.

* **O tatu Prelovšku,** ki je umrl te dni v kaznilnici v Mariboru — kakor smo že omenili — poroča »Slovenec« tudi nastopno tatinsko junaštvo:

»Tudi pri tukajšnjem trgovcu Perdanu je svoj čas izvršil predrzno tatvino. S svojimi tovariši je pripeljal neke lepe noči pred Perdanovo prodajalno voz s konjem, ki je bil zavil v ruho. Nato so odprli tatovi prodajalnico, prižgali luč in brezskrbno nakladali blago iz prodajalnice na voz. Ko se je zjutraj zaznalo o tatvini, iskala je vsa ljubljanska policija po okolici ljubljanski »šimelna«. Prelovšek je tekot tatvine govoril z raznimi stražniki, katerim je pravil, da se pelje na semenje«.

* **Okolo sto plesov** so imeli baje v Ljubljani od sobote na nedeljo. No, to so poskočni, naši Ljubljančanje!

* **Znamenito Sudermannovo dramo »Časti«** so igrali predsinocajim prvikat v slovenskem gledališču v Ljubljani. Po »Narodu« posnemamo, da je predstava lepo uspela. Mi pozdravljamo to zadoščenjem in željo, da bi bilo to znakom, da je občinstvo začelo dobivati zmisla za resna dramatična dela in da je jelo kazati tudi za dramo tisto ljubezen, katero kaže že davno do opere. Če se bo na ljubljanskem gledališču drama istotako povapevala kakor se operne predstave, potem se le bomo imeli Slovenci kulturem zavod v polnem pomenu te besede. In tega si mora želeti, kdor sploh želi kulturne povzdige našega naroda.

Razne vesti.

Kritik in — igralka. Stara stvar je, da gledališki kritik in igralka ne živita vsikdar v prijateljskih odnosjih. To se je pokazalo tudi sedaj v Budimpešti. Neki »siromašni« igralki se je zgodilo, da je gledališčni kritik napisal sledečo sodbo o njej: »Ko bi gospa ostavila gledališko karijero in si poiskala službo sobarice, njena gospodinja bi jo morala vedno opominjati: Julija, Julija, za Božjo voljo, bodite malo spretnejša.« Ko je igralka izvedela o teh žaljivih besedah je sporočila kritiku, da ga hoče na javni ulici »fino oklofutati«. Ali glej, kritik ni rekel ne pet, še manj šest, ampak šel je tožiti igralko na na sodišče! No, tu sta se poravnala mirnim potom, a po razpravi ni mogel kritik drugače, nego da je prišepnil igralki: »Julija, Julija, zakaj niste spretnejši. Daljji viri molče kaj je na to odgovorila igralka!

Akademično društvo »Slovenija« na Dunaju priredi V. redni občni zbor dne 6. t. m. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika »Slovenija«. 2. Čitanje zapisnika »Triglava«. 3. Poročilo odbora. 4. Vseučilišna akcija. 5. Slučajnosti. — Lokal: Budjevička pivnica VIII. Alserstr. 59. Začetek: ob 1/2 8. zvečer. — Slovanski gostje dobro došli!

Brzojavna poročila.

Trstu v prilog.

DUNAJ 4. (B) Med zakonskimi načrti, predloženimi državnem zboru, je tudi načrt, s katerim se še za jedno leto podaljšuje veljavnost takomenovanega tržaškega pospeševalnega zakona od l. 1895, čegar veljavnost je s koncem 1900 l. ugasnila, a je bila s cesarsko naredbo raztegnena na 1901. l. To pa zato, ker se niso prišla do zaključenja pogajanja o splošnem zakonu za povspesjevanje industrije, po katerem zakonu ne bo več potreben špeciialen zakon.

Državni zbor.

DUNAJ 4. (B) Zbornica poslancev je zopet zapričela svoje delovanje po božičnih praznikih ter je zapričela razpravo o nujnih predlogih, vloženih radi katastrofe v premo-govniku v Mostu. Finančni minister je predložil načrt zakona radi podaljšanja veljavnosti zakona od 10. avgusta l. 1895., tičočega se začasnega oproščanja od davkov in pristojbin za ona industrijska podjetja, ki se imajo zasnovati na tržaškem ozemlju in v obsežju katastralne občine miljske.

Zameti v Ameriki.

MONTREAL 3. (B.) V Kanadi razsaja grozen snežni vihar. Ves promet po cestah in železnicah je zaustavljen in je dovažanje živil v Montreal zelo omejeno, ker farmerjem ni mogoče svojih pridelkov dovažati na trg. Že 24 ur ne vozijo nobeni vlaki. To je najhujši vihar, kar jih je bilo v Kanadi že mnogo let.

Protivdoboju.

BEROLIN 4. (B.) Kakor javljajo zjutranji listi je poslanec Schrader predložil državnemu zboru predlog, po katerem naj bi se dvoboj kaznoval z najmanje 6 meseci zapora, a poziv na dvoboj z najmanje 3 3 meseci. Ta predlog obseza še več drugih poojstrujočih določeb.

Vprašanje glede Tripolisa.

CARIGRAD 4. (B.) Kakor se čuje, se med Francijo, Italijo in Turčijo vrše pogajanja radi tripolitanskega vprašanja. Turčija je sicer pred nekoliko časa dobila od rečenih dveh vlasti pomirljiva zagotovila, katera pa so se jej zdela nezadostna ter je zahtevala določenih pojasnil, da bo izključen vsaki dvom.

Izjava.

Z ozirom na notico »Poglavje o solzarjih«, priobčeno v »Slov. Narodu« od dne 1. februarja 1902, izjavljam podpisani, da sem s prvega početka za vsa svoja »poslana« v cenj. »Edinosti« vzela nase absolutno vso odgovornost. Zato je popolnoma neopravičeno, navajivati kakoršnokoli soodgovornost ali krivdo uredniku »Edinosti«, gospodu Maksu Cotiču, ki nima z vso afero, v katero so me primorali socialni demokrati in gea Kveder, prav nič opraviti, zlasti še zato ne, ker je »poslano« proti gospici Kveder prišlo v »Edinost«, ko je podpisani nadomestoval urednika g. Cotiča, ki je bil odsoten zaradi hude boleznj svojega očeta.

Franjo Klemenčič.

 Pozor na ta užig na zamašku !!!

PRVA TOVARNA za čopiče in ščetke Santo d' Angeli

TRST. - Via S. Antonio - TRST (nasproti Zennaro in Gentili).

Specijaliteti čopičev za zidna dela nepresežne trpežnosti. Bogat izbor ščetk, strojev za čiščenje parketov, metelj, metlice, ščetk od perja, palice za iztolči prah.

Velikanski izbor mil, glavnikov, parfumov, listnic, novčark, možnjčkov itd.

Vse po jako nizkih cenah.

V prepričanje se prosi blagočuten obisk.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
MIZARSKA ZADRUGA V GORICI
z omejenim jamstvom
naznanja slovenskemu občinstvu, da je prevzeia
prvo slov. zalogo pohištva
iz odlikovanis in svetovnoznanih tovarn v Solkanu in Gorici
Antona Černigoj-a
katera se nahaja
v Trstu, Via Piazza vecchia (Rosario) št. 1.
na de (sul strani cerkve sv. Petra).
Konkurenca nemogoča, ker je blago iz prve roke.
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Aleksander Levi Minzi
Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst.
TRST
TOVARNA: Via Tesa, vogal
Via Limitana
ZALOGA: Piazza Rosario št. 2 (solsko poslopje)
in Via Riborge št. 21
Telefon št. 670.
Velik izbor tapetarij, zrcal in slik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.
Gene brez konkurence.
ILUSTROVANJ CENIK ZASTONJ IN FRANKO
Predmeti postavilo se na dalj obrod
all železnico franco

Prva tržaška tovarna

za izdelovanje ogledal

Čiščenje, zaokroževanje, dekoriranje kristalov in šip. Popravljanje pokvarjenih ogledal ter posrebranje istih.

Cene najugodnejše.

Aleksander Rocco - Trst.

Tovarna: ul. Sette fontane 35. Pisarna: ul. Gelsi 3/a. Telefon 941.

Velikanska rastava pohištva in tapetarij. Izvenredno ugodne cene. **VILJEM DALLA TORRE** v Trstu, trg Giovanni 5. (Palača Diana.) Moje pohištvo doneseno.

Inteligenten mladenič

išče službo pri kakšni tukajšnji (ali tudi na deželi) večji trgovini, kakor praktikant; iz začetka tudi brez plače. Govori in piše tri jezike. Pismene ponudbe, pod naslovom »Stalno«, naj se pošljejo na upravnništvo »Edinosti« — Trst.

ZALOGA DALMATINSKIH VIN

iz lastnih kletij

in

ISTRSKI TERAN.

ki se toplo priporočajo družinam, gosp. krčmarjem in restavracijam.

Simeon Pavlinović, ul. Chiozza 11.

IVAN KRŽE

Trst. — Piazza S. Giovanni št. 6. — Trst

Trgovina s kuhinjsko posodo vsake vrste iz zemlje, porcelana, železa, kositarja in stekla; velik izbor pletenin in lesenega blaga. Lesene pipe iz najboljšega tisovega lesa z gobo ali druge zboje.

Prodajalnica izdelanih oblek

„Alla città di Trieste“
tvrške

EDVARD KALASCH

Via Torrente št. 34

nasproti gledališču „Armonia“ s krojačnico, kjer se izvršujejo obleke po meri in najugodnejših cenah. V prodajalnici ima tudi zalogo perila za delavski stan po izvenredno nizkih cenah. Izbor boljnjih in navadnih snovij.

VELIK IZBOR

izgotovljenih hlač za delavce

kakor tudi blaga za hlače, ki se napravijo po meri.

Ste li gluhi??

Vsaka vrst gluhosti in slabega sluha se ozdravi z našo novo iznajdbo. Samo gluho-rojeni so neozdravljivi. Šumenje v ušesih, preneha takoj. Opisati Vaš slušaj. Preiskovanja in navodila brezplačna. Vsaki se zamore z malimi troški doma sam ozdraviti.

Internationalni zavod za zdravljenje ušes.
596 La Salle Ave., Chicago, Ill.

Tomsig Ludvik

v Gorici, ulica Morelli št. 30.

DELAVNICA

za pozlačevanje in dekoracije

Sprejema vse v to stroko spadajoče poprave, toliko za cerkve kolikor za zasebnike. Velika in izbrana zaloga latev za okvirje in drugih predmetov po zelo nizkih cenah.

„Edinost“

se prodaja zraven že v znanih tabakarnah tudi J. Kramar v Rojani in Hrast, tobakarna Via Poste nuove (zraven prodajalnice Smolars.)

Tehnični urad.

Ustanovljeno 1877.

Zaloga strojev in železja.

SCHNABL & Co. - TRST

Via delle Poste vecchie (vogal Via Vienna).

Glavni zastop železja in tovarniških strojev.

Naprava obrtnih podjedb vsake vrste.

Inštalacija strojev in parnih kotlov.

Motori na plin, bencin in petrolej sestava „Otto.“ Motori na plin in vodno moč. Naprave električne luči. Napeljave električne moči. Vodne naprave itd. Naprave za centralno kurjavo in ventilacijo. Naprave kopalšč, klosetov itd.

Zaloga cevij za vodo, plin in par.

Materijal za stabišče.

Stroji vseh vrst. Vodne sesalke vseh sestavov. Odri za stroje in kotle. Pripadki. Kovine. Predmeti od gome. Železe traverse in kolesa. Cement »Portland« in »Romano«. Olja za kolesa in masti.

In v obče vsi predmeti za obrtna podjetja.

Tvrdba je izvršila dosedaj nad 200 obrtnih naprav.

med kojimi:

- 12 žag za obdelovanje lesa in pripravljanje dog.
- 36 vodnih napeljav.
- 17 tiskarna in kamnotiskarn.
- 13 melaničnih delavnic.
- 31 podjetij za čiščenje in pečenje kave.
- 7 naprav za izdelovanje praha proti mrčesom in drog.
- 16 naprav za kurjenje z gorko vodo in parom.
- 12 sladničarn, pekarn, tovarn za biškot in konfete.
- 32 napeljav električne luči.

- Kakor tudi: Tovarne za kože, Tovarne za obleko itd.
- Perilnice, Predilnice.
- Tovarne za parafin in cerezin, sardine.
- Mline.
- Podjetja za napravlanje soli, Tovarne za delati zamaške, Stiskalnice olja.
- Naprave za vodno silo, Tovarne za šumeče vode, Distilerije.
- Podjetja za čiščenje in nakladanje žita.

V ta namen je bilo postavljenih: 151 motorjev na plin in petrolej in 65 parnih strojev

MNOŽINA ZAHVAL JE VSAKOMUR NA UPOGLED.

POMADA od LILJANA.

Brez olja in masti! Ne napravi samo vsako lice nežno in pomlajeno, nego tudi belo in brez peg. Solčne pege odpravi vsak z uporabo iste. Cena 3 lonč. gl. 1-50.

ANTIRHEUNIN-MAZILO

proti trganju in zbadanju v rokah. Cena 1 lončič 1 gld. 50 nvc. 2 lončiča 2 gld. 4 lončiči gld. 3-20

ŽIVOTNI BALZAM „SALVATOR“

On čisti kri, ker je najbolje domače zdravilo za notranje in zunanje bolezni, odstranjuje nečisto soko ter s tem daljša človeško življenje. On zdravi vse mogoče in stare rane, kakor tudi vse druge bolezni, ki so označene v navodilu priloženem vsakemu lončiču.

Prof. Dr. Concilije „SALVATOR“ v Varaždinu (Hrvatsko)

INJECTIO VEGETABILE CAPSULE VEGETABILE za tajne bolezni

FR. RIEDLA leka-na k „SALVATORJU“ VARAŽDIN (Hrvatsko)

NAJBOLJŠE DOMAČE ZDRAVILO.

Dr. Rosa Balsam Praško domače zdravilo

iz lekarne B. Fragner-ja v Pragi

je že več kakor 30 let obče znano domače zdravilo, vzbuja slast in odvaja lahko. Z redno uporabo istega se prebavljanje krepi in ohrani. je staro, najprej v Pragi razlijeno domače zdravilo, katero varuje in ohrani rane čiste, vnetje in bolečine olajša in hladi.

Velika steklenica 1 gld., mala 50 nvc. V pušicah po 35 in 25 nvc., po pošti 6 nvc. več.

Svarilo! Vsi deli embalaže nosijo zraven stoječo, postatno položeno varstveno znamko.

Glavna zaloga: Lekarne B. Fragner-ja c. in kr. dvornega zalagatelja „pri črnem orlu“ Praga, Malastran 203, vogal Nerudove ulice.

Vsokdanje poštno razpošiljanje. Zaloga v lekarnah Avstro-Ogerske, v Trstu v Lekarnah: G. Luciani, E. Leitenburg, P. Prendini, S. Serravallo, A. Suttina, C. Zanetti, A. Praxmarer.

Teodor Slabanja srebrar

v Gorici, ulica Morelli št. 2, priporoča prečast. duhovščini za izdelovanje cerkvenih posod in orodja. Pripravo cerkvenega orodja olajšuje revnim cerkvam s tem da daje tudi na obroke. Obroke si pa preč. p. n. gospod naročevalec sam lahko določi.

Albert Brosch

Trst. — Via S. Antonio 5 — Trst. Kožnar in izdelovalec kap Odlikovan na razstavi v Trstu 1882.

Velika zaloga kožuhovine in kap za civilne in vojaške osebe. Izvršuje poprave z vso točnostjo in skrbjo ter shranjuje vse kožuhovine in obleke za zimo z jamstvom proti molem in ognju.

„Andemo de Franz“

kréma

v ulici Geppa št. 14.

Toči vina prve vrste:

- Bela vipavska liter po 36 kr.
- Črna istrska „ 36 „
- Istrski refošk „ 48 „
- Kuhinja domača, vedno preskrbljena z gorkimi in mrzlimi jedili po zmernih cenah. Družinam se pošilja na dom od 10 litrov naprej: Ipavsko belo liter po 28 kr., črno istersko liter po 28 kr.

Priporoča se tudi krčmarjem, katerim dajem vinood 50 litrov naprej po dogovorjeni ceni. Josip Furlan, lastnik.

ŠTEFAN CRUCIATTI

ornamentalni kamnosek.

TRST. — Via della Pietà št. 25. — TRST. izvršuje iz istrskega mramorja in kraškega kamnja vsakovrstna od najnavadnejšega do najlepšega in komplciranega dela.

Specijaliteta za napisne plošče in nagrobne spomenike.

Velika zaloga slanege ali žaganega mramorja v različnih merah belega ali barvanega.

Specijaliteta za pohištvo.

Sprejema naročbe za cerkve, altarje, kakor tudi za podove bodisi bele ali barvane. Vsaka naročba se izvrši točno in po ugodnih cenah.

Po nizki ceni.

Via Nuova, nasproti lekarne Zanetti.

Velikanski izbor

naočnikov in malih očal najnovjše in najmodernejše oblike

z najbolj čistimi lečami in od pravega kristala o nikeljnastih, jeklenih, zlatih in srebrnih okovih, zdravniško predpisani od 25 nč. naprej.

Velikanski izbor daljnogledov

za gledališčen, kraje in morje z akromatičnimi lečami, kakor tudi barometrov, termometrov za meriti vročino človeke ali zraka od 35 nč. naprej.

Izbor povekševalnih leč

in velikanski izbor modernih lorinet (očala, rocem za ženske) od 1 gld. naprej.

Prodaja na debelo razprodajalcem.

Cene jako ugodne. — Sprejemajo se poprave

Lepo meblirana soba

za eno osebo je oddati v neki narodni družini, ulica Rossetti. Več se izve v naši tiskarni.

Novi tržaški

pogrebni zavod!

Podpisani ima čast javljati slavnemu slovanskemu občinstvu, da je gor imenovani pogrebni zavod po raznih zaprekah, zopet v narodnih rokah. Oprave ima take in toliko, da zamore prirediti vsakovrstnih pogreblov. V prodajalnici na lesnem trgu št. 4 (pred kavarno »Armonia«) ima strankam, na razpolago vse potrebno za kinčanje mrtvaških odrov, kakor vence, vsakovrstne svetlice, mrtvaške obleke, krste sveče itd. Pripravlja se vsakovrstnih slovanskih napisov na trakove za mrtvaške vence in se postreže tudi s pravilnimi nagrobnimi napisi.

Nadejajoč se, da nas sorojaki obiščejo pri vsaki žalostni priliki se belježi udano

Pogrebni zavod.

Spoštovane slovenske gospodinje!

Zahtevajte pri svojih trgovcih

ново

Ciril-Methodijevo

cikorijo.